



розвитку китайської педагогічної освіти вважаємо запровадження кредитно-модульної системи педагогічними університетами, що робить навчальні програми гнучкими і варіативними, завдяки можливості швидко змінювати модулі відповідно до потреб навчального закладу. За результатами систематичної модернізації змісту освіти, програми підготовки вчителів в КНР стали сучасними, такими, що відповідають загальноосвітнім вимогам щодо підготовки педагогічного персоналу.

Література

- Шевченко, К. (2018). *Підготовка бакалаврів освіти у педагогічних університетах КНР*: дис. ... канд. пед. наук (спец. 13.00.04). Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України.
- Nguyen, H. T. M. (2009). An experimental application of the problem-posing approach for English language teaching in Vietnam. In T. Steward (Ed.), *Insights on teaching speaking in TESOL*, 79–90. Virginia TESOL, Inc.

Петренко Л. М.,

*доктор педагогічних наук, професор,
завідувач відділу теорії і практики педагогічної освіти
ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України
<https://orcid.org/0000-0002-7604-7273>*

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Поняття «цифрова компетентність» тлумачиться як «інтегральна характеристика особистості, що динамічно поєднує знання, уміння, навички та ставлення стосовно використання цифрових технологій для спілкування, власного розвитку, навчання, роботи, участі в суспільному житті відповідно до сфери компетенцій належним чином (безпечно, творчо, критично, відповідально, етично)» (Опис рамки цифрової компетентності, 2021, с. 52-53) При цьому зазначається, що цифрова компетентність дає змогу «виконувати комплексні завдання в цифровому середовищі» і водночас акцентується увага на її відмінності від цифрової навички, яка «означає спроможність виконувати певну дію з використанням цифрових технологій впевнено з належною точністю і швидкістю, яка з часом стає автоматичною» (Опис рамки цифрової компетентності, 2021, с. 53).

Рівень сформованості цифрової компетентності у майбутніх викладачів закладів вищої педагогічної освіти досліджувався у межах науково-дослідної теми «Теорія і практика підготовки майбутнього викладача закладу вищої педагогічної освіти до професійної діяльності в умовах цифровізації суспільства» науковими співробітниками відділу теорії і практики педагогічної освіти ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України. З цією метою здійснено опитування магістрів закладів вищої педагогічної освіти у період з 21 березня по 5 червня 2023 р. Анкета була розроблена на основі Рамки цифрової компетентності для педагогів України. Запитання онлайн-анкети були відкритими, з варіантами відповідей, що дали можливість визначити рівень розвитку кожного з компонентів цифрової компетентності майбутнього викладача. Офіційне звернення до гарантів освітніх програм закладів вищої педагогічної



освіти, електронне листування, сторінка відділу теорії і практики педагогічної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України у Фейсбуці уможливило поширення анкети в GoogleФормі.

Слід зазначити, що за даними ЄДБО, ліцензії з підготовки магістрів за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки за освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи» мають 14 закладів вищої освіти, з них безпосередньо 3 державних педагогічних університети із загальною кількістю 47 здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні.

Для отримання релевантних результатів ми запропонували пройти тестування більш широкому колу респондентів з інших університетів, які здійснювали підготовку магістрів за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Загальна кількість осіб, які взяли участь в анкетуванні становить 64 магістри – майбутніх викладачів закладів вищої педагогічної освіти, які представили 12 ЗВО різних регіонів: Рівненський гуманітарний університет – 12, Університет Григорія Сковороди в Переяславі – 16, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича – 3, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка – 12, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського – 1, Мукачівський державний університет – 2, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини – 6, Донецький національний технічний університет – 1, Криворізький державний педагогічний університет – 2, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка – 2, Український державний університет імені Михайла Драгоманова – 6, Київський університет імені Бориса Грінченка – 1.

Загальний портрет респондентів характеризується такими даними: 90,6% (58 осіб) здобувачів вищої освіти за другим (магістри) і першим (бакалавр) рівнями – жіночої статі; віковий склад респондентів був представлений чотирма віковими групами: від 25 років і більше – 60,9% (39 осіб); 21-24 років – 25% (16); 19-20 років – 10,9% (7); до 18 років – 3,1% (2). Більшість здобувачів освіти – 70,3% (45) навчаються за контрактом. Свою успішність вони оцінюють на високому 45,3% (29) та середньому рівнях – 54,7% (35). Основна кількість опитуваних працюють на постійній основі – 71,9% (46), час від часу працюють 12,6% (8), а 15,6% (10) респондентів не працюють. При цьому за заочною формою навчаються 60,9% (39) слухачів, за очною – 39,1% (25), тобто певна частина тих, хто навчається очно теж працюють.

Необхідно зазначити, що структура і термінологія для визначення рівнів володіння для кожної компетентності спирається на Європейську кваліфікаційну рамку (EQF) та DigComp 2.1, яка зберігається в Цифрограм для учителів, що складається із запитань, згрупованих за 5 напрямками, кожний з яких відповідає окремій компетентності: учитель у цифровому суспільстві (цифрове суспільство, електронне урядування, електронна школа, електронна навчання, безпека у цифровому суспільстві); професійний розвиток (професійна комунікація, професійна співпраця, рефлексія розвитку цифрової компетентності, неперервний професійний розвиток); використання та аналіз цифрових ресурсів (добір цифрових ресурсів, створення та модифікація цифрових освітніх ресурсів); управління та спільне використання цифрових освітніх ресурсів, захист цифрових ресурсів, навчання та оцінювання учнів (організація та управління освітнім процесом учнів; інтерактивне та активне навчання учнів і організація співпраці учнів; індивідуалізація навчання та диференціація; інклюзивне навчання; аналіз та інтерпретація цифрових даних, забезпечення зворотного зв'язку і оцінювання учнів, організація самоконтролю учнів), розвиток цифрової компетентності (інформаційна та медіаграмотність, відповідальне використання цифрових технологій та сервісів, вирішення проблем за допомогою цифрових технологій та сервісів).



Вимірювання рівнів сформованості цифрової компетентності майбутніх викладачів закладів вищої педагогічної освіти здійснювалось за критеріями і показниками наведеними в Цифрограм (Опис рамки цифрової компетентності, 2021) з подальшим визначенням коефіцієнта цифрової компетентності:

$$K_{ц.к.} = \frac{n1 * 0 + n2 * 1 + n3 * 2}{(n1 + n2 + n3) * 2}$$

де К ц.к. – коефіцієнт цифрової компетентності;
n – порядковий номер за списком респондентів;
n¹, n², n³ – порядковий номер параметра критеріїв.

Оцінку цифрової компетентності магістрів визначали за формулою:

$$K_{ц.к.} = \frac{K_{ц.к.1} + K_{ц.к.2} + K_{ц.к.3} \dots \dots + K_{ц.к.64}}{64}$$

Рівні знань оцінювали балами: знає = 1 бал; не знає = 0 балів.

Критерії оцінювання мають кількісне визначення:

0,10 < К ц.к. ≤ 0,50 – низький рівень;

0,50 < К ц.к. ≤ 0,75 – середній рівень;

0,75 < К ц.к. ≤ 1,00 – високий рівень.

Здійснене обчислення дало змогу встановити, що

$$K_{ц.к.} = [(17 \times 0,5) + (29 \times 0,6) + (14 \times 0,7) + (2 \times 0,8) + (1 \times 0,4)] : 64 = 0,59$$

Отже, K_{цк} = 0,59, що відповідає середньому рівню сформованості цифрової компетентності у майбутніх викладачів закладів вищої педагогічної освіти. Водночас використання коефіцієнта цифрової компетентності дало можливість виявити найбільші утруднення в оволодінні нею на етапі магістерської підготовки, зокрема в: професійній комунікації; неперервному професійному розвитку; доборі цифрових ресурсів; створенні та модифікації цифрових ресурсів; управлінні та спільному їх використанні; організації та управлінні освітнім процесом учнів; організації інтерактивного й активного навчання та співпраці здобувачів освіти; індивідуалізації навчання та диференціації; інклюзивному навчанні; аналізі та інтерпретації цифрових даних, а також забезпеченні зворотного зв'язку і оцінювання результатів навчання учнів; організації їх самоконтролю.

Отримані дані дали змогу розгорнути подальше дослідження наукової теми: визначити суть, структуру і зміст кожного компоненту професійно-цифрової компетентності майбутнього викладача, розробити модель його підготувати до професійної діяльності в умовах цифровізації суспільства та створити навчально-методичне забезпечення. В практичній діяльності науково-педагогічних колективів дані результати можуть використовуватись для розроблення навчальних програм на різних рівнях професійної підготовки фахівців зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, дорожньої карти підготовки майбутнього викладача закладу вищої освіти.

Література

Опис рамки цифрової компетентності для громадян України. (2021). URL: <http://surl.li/vnsm>